

Stosunek do przyjmowania uchodźców

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

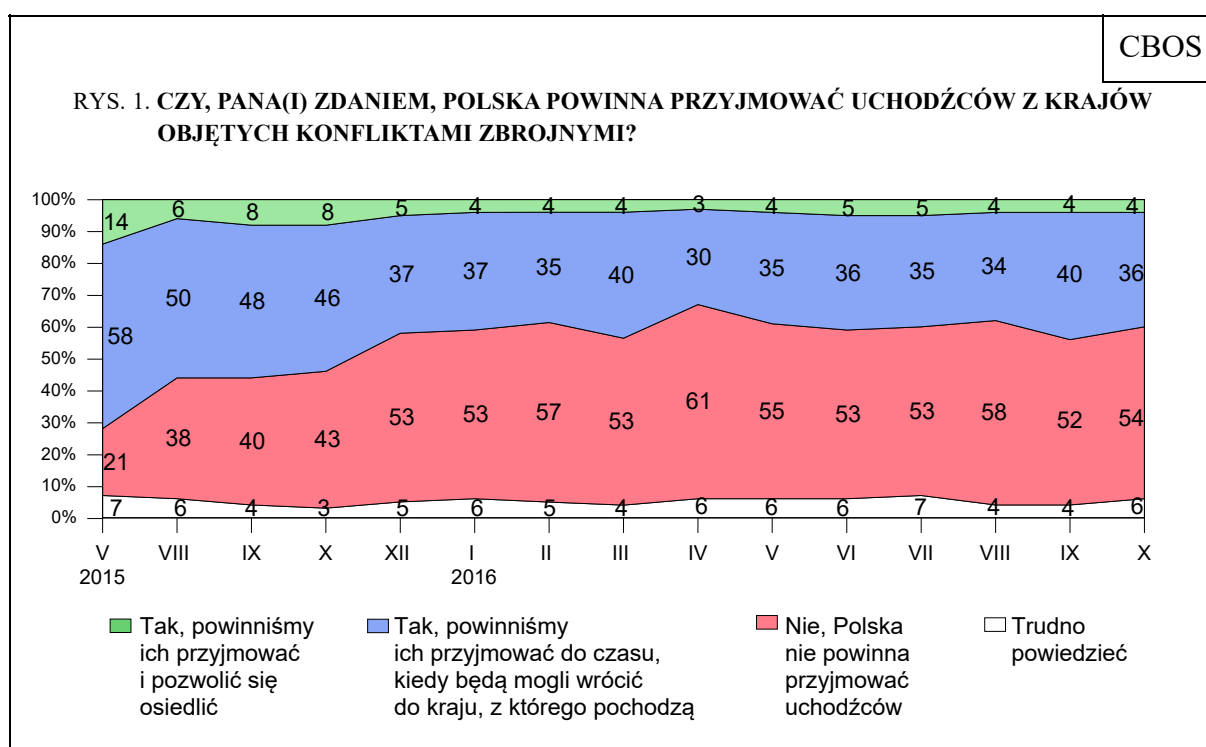
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Już od ponad roku monitorujemy stosunek Polaków do przyjmowania uchodźców z państw objętych konfliktami zbrojnymi. Poza ogólnym nastawieniem do relokacji uchodźców do naszego kraju interesują nas postawy wobec przyjmowania azylantów z Bliskiego Wschodu i Afryki oraz z Ukrainy.

W październiku¹, podobnie jak w poprzednich miesiącach, ponad połowa badanych (54%, o 2 punkty procentowe więcej niż we wrześniu) wyrażała sprzeciw wobec przyjmowania przez Polskę uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi, natomiast dwie piąte (40%) uważało, że nasz kraj powinien udzielić im schronienia. Należy jednak zaznaczyć, że przeważająca część tej grupy (36% ogółu badanych) była zdania, że powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą, a pozostali (4%) wyrażali przyzwolenie na ich stałe osiedlanie się w Polsce.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (317) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganą komputerowo (CAPI) w dniach 8–19 października 2016 roku na liczącej 937 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Patrząc z dłuższej perspektywy można zauważyć, że od czasu zamachów w Paryżu, w listopadzie 2015 roku, większość badanych sprzeciwia się przyjmowaniu przez nasz kraj uchodźców z państw objętych konfliktami zbrojnymi. Pewne pogorszenie nastawienia wobec uchodźców odnotowaliśmy również po marcowych zamachach w Brukseli, a także po lipcowych atakach w Nicei i Monachium, choć, jak się później okazało, ta zmiana nastawienia była dosyć nietrwała.

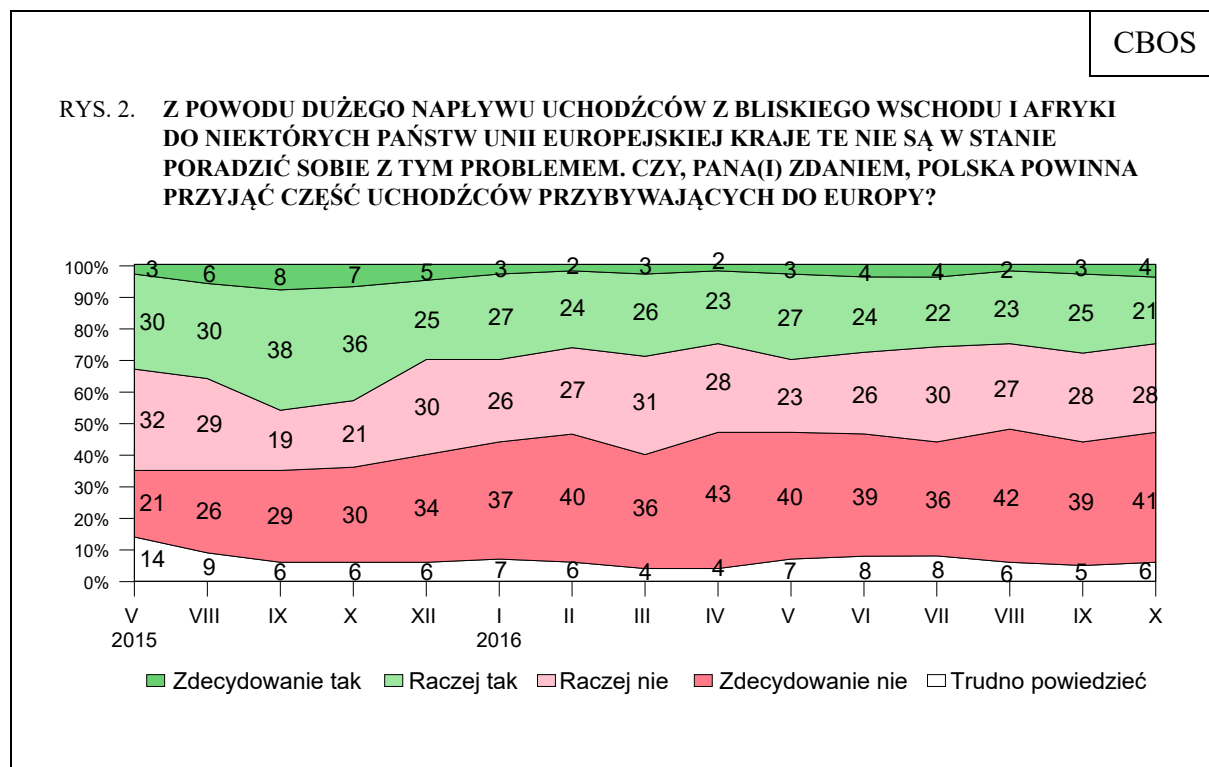
Pozytywnym nastawieniem do przyjmowania uchodźców wyróżniają się badani najlepiej wykształceni, mieszkańcy największych miast, respondenci z gospodarstw domowych o najwyższych miesięcznych dochodach *per capita* oraz ankietowani o lewicowych poglądach politycznych. W grupach społeczno-zawodowych są to najczęściej: kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem oraz pracownicy administracyjno-biurowi. Z kolei z największym dystansem do przyjmowania azylantów podchodzą respondenci najslabiej wykształceni, ankietowani z gospodarstw o najniższych dochodach *per capita*, mieszkańcy wsi, a także najmłodszy badani. W grupach społeczno-zawodowych sprzeciw wobec relokowania uchodźców do naszego kraju najczęściej deklarują rolnicy i robotnicy (wykwalifikowani i niewykwalifikowani).

W potencjalnych elektoratach partyjnych najbardziej przychylni przyjmowaniu uciekinierów z regionów objętych konfliktami zbrojnymi są zwolennicy Nowoczesnej Ryszarda Petru, a w drugiej kolejności sympatycy Platformy Obywatelskiej. Natomiast stosunkowo najwięcej przeciwnych przyjmowaniu uchodźców odnotowujemy wśród zwolenników Prawa i Sprawiedliwości.

Tabela 1

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?			
	Tak, powinniśmy ich przyjmować i pozwolić się osiedlić	Tak, powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą	Nie, Polska nie powinna przyjmować uchodźców	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Nowoczesna	12	67	18	3
PO	11	49	34	7
Kukiz'15	3	28	50	19
PiS	1	28	65	5
Niezdecydowani wyborcy	2	29	63	6
Niezamierzający głosować	1	22	69	7

W październiku siedmiu na dziesięciu badanych (69%, wzrost o 2 punkty procentowe w stosunku do września) wyrażało sprzeciw wobec przyjmowania przez Polskę uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki, w tym dwie piąte (41%, wzrost o 2 punkty) było temu zdecydowanie przeciwnych. Jedna czwarta ankietowanych (25%, o 3 punkty mniej niż we wrześniu) uważała, że nasz kraj powinien przyjąć część uchodźców przybywających do Europy.

Podobnie jak w kwestii ogólnego nastawienia wobec uchodźców, również w tym przypadku można dostrzec wpływ ataków terrorystycznych na stosunek do przyjmowania uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki. Po zamachach w Paryżu w listopadzie 2015 roku, a także po marcowych atakach w Brukseli oraz lipcowych w Nicei i Monachium wzrastał sprzeciw wobec udzielania przez nasz kraj schronienia uchodźcom z Bliskiego Wschodu i Afryki.

Bardziej przychylnym nastawieniem wobec przyjmowania bliskowschodnich i afrykańskich uchodźców charakteryzują się ankietowani z wyższym wykształceniem, mieszkańcy największych aglomeracji, respondenci z gospodarstw domowych o najwyższych dochodach *per capita*, badani w wieku 55–64 lata, osoby identyfikujące się z lewicą, a w grupach społeczno-zawodowych – kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem. Należy jednak zaznaczyć, że wszystkie wspomniane grupy częściej wyrażają

sprzeciw wobec przyjmowania azylantów z Bliskiego Wschodu i Afryki niż akceptację. Natomiast najmniej chętnie do przyjmowania uchodźców z tych regionów podchodzą ankietowani najmłodsi (w wieku 18–34 lata), najslabiej wykształceni, mieszkańcy wsi, respondenci z gospodarstw domowych o najniższych dochodach *per capita*, a uwzględniając orientację polityczną – badani identyfikujący się z prawicą oraz niemający sprecyzowanych poglądów politycznych. W grupach społeczno-zawodowych są to najczęściej robotnicy niewykwalifikowani, w drugiej kolejności zaś rolnicy.

W elektoratach największych partii politycznych, podobnie jak w przypadku ogólnego nastawienia do uchodźców, na przyjmowanie uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki najczęściej zgadzają się potencjalni wyborcy Nowoczesnej, a najrzadziej – wyborcy Prawa i Sprawiedliwości oraz ruchu Kukiz'15.

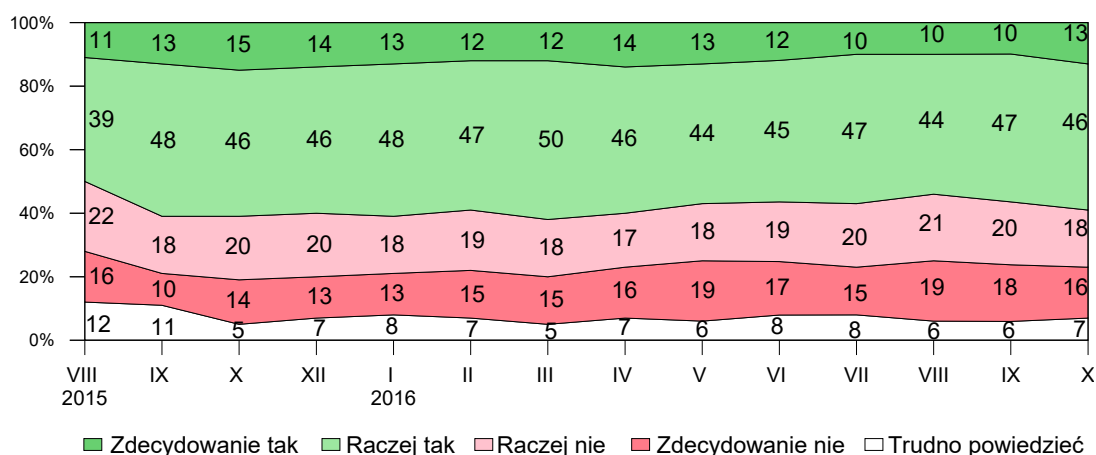
Tabela 2

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna	59	38	3
PO	42	50	8
Kukiz'15	19	76	5
PiS	16	80	4
Niezdecydowani wyborcy	15	77	8
Niezamierzający głosować	12	82	6

Nastawienie do przyjmowania przez nasz kraj uchodźców z objętej konfliktem wschodniej Ukrainy jest zdecydowanie bardziej przychylne niż wobec przyjmowania bliskowschodnich i afrykańskich uchodźców. Niezmiennie, od kiedy pytamy o tę kwestię, czyli od sierpnia 2015 roku, przeważa przekonanie, że Polska powinna przyjmować azylantów z Ukrainy.

W październiku sześciu na dziesięciu ankietowanych (59%, wzrost o 2 punkty procentowe w stosunku do września) uważało, że nasz kraj powinien przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem, przy czym relatywnie niewielu z nich (13% ogółu) zajmowało zdecydowane stanowisko w tej sprawie. Natomiast jedna trzecia badanych (34%, spadek o 4 punkty w stosunku do września) jest przeciwna przyjmowaniu przez nasz kraj uchodźców ze wschodniej Ukrainy.

RYS. 3. W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM NA WSCHODZIE UKRAINY ODNOTOWANO TAKŻE WZROST LICZBY UCHODźCÓW Z TEGO KRAJU. CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSKA POWINNA PRZYJĄĆ UKRAIŃSKICH UCHODźCÓW Z TERENÓW OBJĘTYCH KONFLIKTEM?

Nastawienie wobec przyjmowania azylantów z Ukrainy zależne jest przede wszystkim od wykształcenia, w dalszej zaś kolejności od położenia materialnego, miejsca zamieszkania i wieku. Pozytywnym stosunkiem do udzielania schronienia uchodźcom z Ukrainy wyróżniają się badani najlepiej wykształceni, ankietowani z gospodarstw domowych uzyskujących najwyższe dochody na osobę, mieszkańcy największych aglomeracji, a biorąc pod uwagę wiek – respondenci mający co najmniej 55 lat. W grupach społeczno-zawodowych są to najczęściej kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem. Z kolei sprzeciw wobec przyjmowania uchodźców z Ukrainy częściej niż pozostali wyrażają ankietowani gorzej wykształceni (z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym / gimnazjalnym), z gospodarstw domowych uzyskujących najniższe dochody *per capita*, mieszkańcy wsi, a w grupach społeczno-zawodowych – robotnicy niewykwalifikowani.

Warto podkreślić, że o ile poglądy polityczne, określane na skali lewica–centrum–prawica, bardzo silnie różnicowały stosunek do ogólnego nastawienia wobec uchodźców oraz nastawienia wobec bliskowschodnich i afrykańskich uchodźców, o tyle w przypadku uchodźców z Ukrainy straciły one na znaczeniu. Większość osób o poglądach zarówno lewicowych, jak i centrowych oraz prawicowych opowiada się za udzielaniem schronienia przybyszom z Ukrainy.

W elektoratach największych partii politycznych zwolennicy Nowoczesnej, PO i PiS w większości uważają, że Polska powinna przyjmować ukraińskich uchodźców, natomiast opinie potencjalnych wyborców ruchu Kukiz'15 są w tej kwestii podzielone.

Tabela 3

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna	85	13	2
PO	71	25	3
PiS	67	29	5
Kukiz'15	44	47	8
Niezdecydowani wyborcy	48	37	15
Niezamierzający głosować	35	58	7

Jak wynika z analiz wielozmiennowych, ogólne nastawienie do uchodźców zależne jest w głównej mierze od nastawienia do bliskowschodnich i afrykańskich uciekinierów. Niemal wszyscy badani, którzy nie akceptują przyjmowania uchodźców z krajów objętymi konfliktami zbrojnymi, nie zgadzają się na udzielanie schronienia przybyszom z Bliskiego Wschodu i Afryki. Natomiast większość wyrażających ogólne przyzwolenie na przyjmowanie azylantów opowiada się za przyjęciem części bliskowschodnich i afrykańskich uciekinierów.

Tabela 4

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?	Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	57	37	5
Nie	3	96	2
Trudno powiedzieć	8	44	47

Ogólne nastawienie do uchodźców w mniejszym stopniu związane jest z postawami wobec uciekinierów z Ukrainy. Znaczna część badanych mających ogólnie negatywne nastawienie wobec uchodźców (40%) zgadza się na przyjmowanie azylantów ze wschodniej Ukrainy. Z zestawienia danych wynika, że respondenci mówiąc o uchodźcach myślą przede wszystkim o tych z Bliskiego Wschodu i Afryki, a nie o Ukraińcach.

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?	W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	84	11	5
Nie	40	54	6
Trudno powiedzieć	52	16	33

Od czasu zamachu w Paryżu, w listopadzie 2015 roku, Polacy na ogół krytycznie odnoszą się do kwestii przyjmowania przez nasz kraj uchodźców, zwłaszcza zaś przybywających z Bliskiego Wschodu i Afryki. Natomiast niezmiennie od ponad roku, od kiedy monitorujemy tę kwestię, stosunek Polaków do udzielania schronienia uciekinierom ze wschodniej Ukrainy częściej jest pozytywny niż negatywny.

W październiku nie odnotowaliśmy większych zmian w nastawieniu wobec uchodźców, a te, które nastąpiły, są dosyć niejednoznaczne. Z jednej strony zmniejszył się odsetek badanych uważających, że Polska generalnie powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi oraz odsetek tych, którzy akceptują przyjmowanie uciekinierów z Bliskiego Wschodu i Afryki, z drugiej zaś umocniło się przekonanie, że nasz kraj powinien udzielać schronienia uchodźcom z Ukrainy.

Opracowała

Małgorzata OMYŁA-RUDZKA